

Bewonersplatform Water-Stop.NU: lange adem noodzakelijk, maar op de goede weg!

Water-Stop.NU organiseerde op 30 maart een bijeenkomst specifiek voor de bewoners van het Geulmondgebied (Bunde, Brommelen, Geulle).

Tijdens deze bijeenkomst informeerde de stichting haar bezoekers over de voortgang van diverse subgroepen (waaronder Financiën, Signaleringsgroep, De Whats App-groep Dreigend Hoogwater en meer). Het laatste onderdeel van de avond was gereserveerd voor vragen aan een aantal van stichting's adviseurs, te weten de heer Arntz, 50+, Mevr. Hilders, AWP en de heer Koopman van de brandweer. Bezoekers en stichting kijken terug op een vruchtbare avond, die mede dankzij alle vrijwilligers tot stand is gekomen. Teamwork blijkt een groot goed binnen de stichting. Een uitgebreider verslag volgt hieronder met onderaan het artikel een link naar de presentaties. Neem voor vragen en/of suggesties contact op via contact@water-stop.nu

Aanwezigen uit het Geulmondgebied spraken overigens hun waardering uit over de activiteiten van de stichting: 'Ik had niet gedacht dat jullie al zover waren!' en 'Ik ben onder de indruk van alle contacten en relaties die het bestuur inmiddels heeft weten te bereiken, waardoor er advies komt van mensen die kennis van zaken hebben. WSN heeft een goed netwerk opgezet!'

De bewoners werden geïnformeerd over de opzet van de stichting met al haar vrijwilligers, waarbij ook de financiën werden toegelicht. Het belang van de stichting, de goede weg, maar ook de lange adem die nodig is, werd eens te meer duidelijk.

Zo is er nog **geen onafhankelijk onderzoek gedaan naar de rol van het grondwater**. Naast alle onderzoeksrapporten die verschijnen, waarvan het belangrijkste dat van Deltares, is er nog niemand die het effect van het grondwater als onderdeel van een onafhankelijk onderzoek voor het Geulmondgebied onder de loep heeft genomen. Een belangrijk speerpunt van de stichting om hierop aan te blijven dringen bij de instanties.

Vaste donateurs zijn dus van belang om nog een aantal jaren door te kunnen gaan.

Bestuurlijke- en veiligheidsregie is een tweede doelstelling waar nog veel winst te behalen valt. Hoewel een aantal samenwerkingsverbanden zijn opgezet, zoals het programma WRL, Waterveiligheid en Ruimte Limburg*, ziet WSN nog, dat instanties te nemen maatregelen (kunnen) afschuiven. Rijkswaterstaat die verantwoordelijk is voor de sifon in Bunde gaat schouwen, nadat een melding is gesignaleerd van verstopte duikers. Partijen alert houden door te signaleren blijft noodzakelijk zolang er geen maatregelen zijn getroffen.

Een aanwezige heeft eerder gemeld dat de kwelgoot van het Julianakanaal water dat van de heuvels afloopt, mogelijk had kunnen afvoeren als de goten en duikers maar goed onderhouden en niet verstopt waren. Daartoe zouden functie en inrichting van de kwelgoten aangepast moeten worden. Onlangs is er een houtopvang gerealiseerd bij de sifon. Ook zijn alle duikers in kaart gebracht, maar het onderhoud daarvan en het afstemmen van werkzaamheden blijkt nog knap lastig. Er is geen convenant. Zo is 'diegene die erboven hangt, verantwoordelijk'. Rijkswaterstaat is dat bij de sifon bijvoorbeeld, terwijl het Waterschap voor en na de sifon verantwoordelijk is. Verder ligt de sifon op grondgebied van Maastricht.

Het project Droge Voeten van de stichting werkt – in het kader van burgerparticipatie - samen met en onder verantwoording van de gemeente Meerssen voor het Geulmondgebied aan een draaiboek 'Dreigend Hoogwater'. Deze werkgroep houdt zich naast preventieve inspecties bezig met onderzoek naar **waterkerende middelen**. Er zijn zoveel mogelijkheden, voor evenzoveel toepassingen, dat er behoefte is aan onafhankelijke expertise. Bijkomend iets is, dat na hevige regenval het water vanaf het plateau naar het lagergelegen Geulle loopt, en het daar als grondwater weer omhoogkomt. Hoe keer je grondwater wanneer dat via tuinen en kelders je woning in komt?

De projectgroep heeft verder een **WhatsApp groep** aangemaakt waar nu 174 telefoonnummers van bewoners uit het Geulmondgebied (de beoogde doelgroep hiervoor) in staan. Bij code oranje (zie 'WaterstandLimburg' App van het Waterschap) worden adviezen van de gemeente (bij hoger GRIP-niveau van het daarvoor relevante commandocentrum), via de WhatsApp beheerders doorgegeven. Mogelijk helpt dit de communicatielijnen te verkorten en mensen eerder aan te sporen om in actie te komen bij dreigend hoogwater. Tijdens de watersnoodramp in juli '21, is gebleken, dat bewoners te laat zijn geïnformeerd, waardoor de schade groot was.

Door de stichting zijn ook de kwetsbare bewoners (die zich hebben aangemeld) geïnventariseerd. Zij zullen binnenkort worden benaderd om de juiste strategie mee te bepalen hoe zij kunnen worden geholpen bij hoogwater. Daarbij kan bereikbaarheid een issue zijn. Het voorstel van WSN een megafoon in te zetten om bewoners te alarmeren, is door de Veiligheidsregio al als optie meegenomen. Niet iedereen is als vanzelf met het internet verbonden, zeker niet als de stroom uitvalt.

De werkgroep heeft verder een **informatiekaart** ontwikkeld en verspreid onder de bewoners van het Geulmondgebied. Daarop staat belangrijke informatie 'Wat te doen bij overstroming' en welke voorbereiding kan helpen erger te voorkomen. Een van de tips: download de app 'WaterstandLimburg', die biedt een goed beeld van de waterhoogtes en -afvoer van de beken, waaronder De Geul. Als in Wijlre voor de Geul 'code rood' geldt is het water naar verwachting 8 uur later in Bunde (op basis van de piekgolf in juli '21).

Een greep uit de vragen en opmerkingen uit de zaal.

1. Waarom wordt het kanaal niet gebruikt om overtollig water uit de Geul te laten afvloeien?

Antwoord: Dat is nog niet zo eenvoudig. Rijkswaterstaat is bang voor onderspoeling van de kanaalbodem (de dijken zouden ook kwetsbaar zijn) en bovendien is ook de gemeente Maastricht aan het azen op het afvoeren van overtollig Maaswater via het Julianakanaal. Daar is onderzoek voor nodig. Ook is er een plan ter sprake gebracht om een 'brievbus' in de dijk van het Julianakanaal aan te brengen waardoor overtollig Geulwater het kanaal in kan lopen.

2. Is het een optie om extra dijken aan te leggen of dijken te verhogen en preventief het water te laten zakken bij hevige regen?

Antwoord: Voor wat betreft het laten zakken van het water: bij hoogwater in de Maas komt er een moment dat de kering bij Borgharen gestreken wordt. Vanaf dat moment kan het waterpeil verlaagd worden.

3. Hoe zit het nou met dat grondwater?

Antwoord: Het grondwater is (nog) niet gemodelleerd. Bij de aanleg van de tunnel onder Maastricht was de grondwaterstand problematisch. Het is erg wispelturig en kan zo 3 meter verschil laten zien in een peilbuis.

4. Hoe zit het met de inspectie van de kwelgoten? Er is veel begroeiing van bramen en op de kanaaldijk van de Japanse Duizendknoop. Veel hout valt van de populieren die zijn verrot.

Antwoord: Er is een mispatroon van terugkoppeling na meldingen van verstopping. De stichting heeft onderhoudsschema's opgevraagd bij de gemeente, het waterschap en Rijkswaterstaat en blijft in gesprek.

5. Hoe zit het met de veiligheidsnorm?

Antwoord: Er geldt een veiligheidsnormering van 1:25 voor het Geulmondgebied (kleine rivieren). Dat is landelijk hetzelfde als een akkerland dat mag overstromen. Voor Maastricht geldt de norm 1:100 en voor Rotterdam 1:570 (grote rivieren). Het lijkt te gaan om economische belangen en om niet overall naar 1:100 te gaan wordt risico- gestuurde normering voorgesteld. Het is een taak van de Provincie om de norm voor dorpskernen (verstedelijkt gebied) op te schroeven. WRL heeft een bedrag van 1,2 miljard beschikbaar om maatregelen te treffen voor de waterlopen (Geul, Geleenbeek, Roer en Maas) van Limburg. Om ervoor te zorgen dat het water van de Maas en de Geul elkaar niet opstuwen, lijkt het evident, dat er met/bij de sifon bij Bunde aanpassingen nodig zijn.

Met name een partij als AWP maakt zich hard voor aanpassing van de normering.

- 6.

Het water in het overstromd gebied is niet goed afgevoerd, te verwachten is dat duiker bij de brug onder het kanaal niet goed functioneert. De kwelgoot richting Elsloo is ook verstopt en had ook kunnen afvoeren. Het afvoeren van het water is niet onderzocht in het Deltares rapport en RWS onderneemt geen zichtbare actie, terwijl dat al meer dan een jaar gemeld is.

Kunnen we bij de minister geen onafhankelijk onderzoek eisen zodat duidelijk is waar het probleem

van de afwatering ligt?

Antwoord: De minister zal dan naar we aannemen een adviseur inroepen, die mogelijk bij RWS vandaan komt.

We moeten ons afvragen of we met zijn allen bereid zouden zijn in een bus te stappen en naar Den Haag te rijden, daar zou het op neer kunnen komen.

7.

Op vrijdag 16 juli '21 was het een chaos tijdens de evacuatie. Wat wordt met die bevinding gedaan?

Antwoord: WSN is gaan praten met de Veiligheidsregio. Achter de schermen wordt gewerkt aan een protocol. De vluchtwegen worden in kaart gebracht. Elke gemeente heeft zijn eigen evacuatieplan. Daarin staat nu niks over hoogwater (en het niet begaanbaar zijn van wegen). Deze worden nu aangepast. Zo wordt ook het treinverkeer erin meegenomen. Het Rampenbestrijdingsplan Hoogwater was voorheen alleen geschreven voor de grote rivieren (de Maas), maar wordt nu aangepast voor de zijrivieren (Geul en Roer). Het is een dynamisch plan, dat regelmatig wordt herzien.

**Het Programma WRL gaat aan de slag met het vergroten van de capaciteit van de afvoer van beken en zijrivieren, meer rekening houdend met de waterhuishouding bij de inrichting van de ruimtelijke ordening én met het verhogen van het klimaatbewustzijn van inwoners. Daarbij heeft het programma aandacht voor zowel het hoofdsysteem (de Maas), als het regionale watersysteem (de beken en zijrivieren). De focus richt zich qua fysieke maatregelen op het regionale watersysteem, omdat daar behoefte is aan een gezamenlijke visie op de aanpak.*

Voor vragen of suggesties: info@water-stop.nu

Dit verslag en bijbehorende presentatie zijn eigendom van de stichting Water-Stop.NU. De informatie is afkomstig van bronnen die betrouwbaar mogen worden geacht. Voor de juistheid en volledigheid ervan kan Water-Stop.NU niet instaan.